

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі

«Халықаралық туризм және меймандастық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Министерство культуры и спорта Республики Казахстан

Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»

«**БЕКІТЕМІН**
Басқарма төрайымы – Ректор
М.С. Мурзамадиева
«01 09 2020 ж.

**ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТУРИЗМ ЖӘНЕ МЕЙМАНДОСТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТИНІҢ
БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІ САПАСЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ
САЛАСЫНДАҒЫ САЯСАТЫ**

Түркістан, 2020

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі		Министерство культуры и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандостық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»

Ғылыми кеңестің 2020 жыл, 1 қыркүйектегі № 1 хаттамасымен бекітілген.

Білім беру процесінің сапасын қамтамасыз ету саласындағы саясат білім беру процесінің транспаренттілігі тәртібін, академиялық адалдық қағидаларын, кері байланыс пен Халықаралық туризм және меймандостық университетіндегі білім беру сапасының кепілдіктері жүйесін айқындауды.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі		Министерство культуры и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандастық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»

МАЗМҰНЫ

1. Білім беру процесінің транспаренттілігі	4
2. Академиялық адалдық ережелері	4
3. Кері байланыс	9
4. Білім беру сапасына кепілдік беру жүйесі	10

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі	 IUTH <small>INTERNATIONAL UNIVERSITY OF TOURISM AND HOSPITALITY</small>	Министерство культуры и спорта Республики Казахстан
«Халықаралық туризм және меймандастық университетті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы		Некоммерческое акционерное общество «Международный университет туризма и гостеприимства»

1. Білім беру процесінің ашықтығы

Халықаралық туризм және меймандастық университетінде (бұдан әрі – Университет) білім беру процесін ұйымдастыру ашықтық, айқындық, объективтілік және этикалық нормалар қағидаттарында жүзеге асырылады.

Университет оқытушы-профессорлар құрамының міндеттері:

- үнемі жоғары сапалы оқытууды қамтамасыз ету;
- оқытылатын пәндер бойынша оку-әдістемелік материалдардың қолжетімділігін қамтамасыз ету;
- бақылаудың барлық нысандарын объективті жүзеге асуру;
- әріптестері мен білім алушылары тарарапынан сынға дұрыс қарауға және оны өзін-өзі жетілдіру үшін пайдалануға құқылы.

Университет әкімшілігі білім беру процесінің барынша ашықтығын, объективтілігін және қолжетімділігін қамтамасыз ету бойынша шараларды іске асуруы тиіс.

Университетте әлеуметтік, нәсілдік, гендерлік, этникалық, діни белгілері бойынша кемсітүшіліктің кез келген түріне жол берілмейді.

2. Академиялық адалдық ережелері

Университеттегі оқу процесінің негізгі қағидасы – академиялық адалдық.

Академиялық адалдық – алдау мен плахиатты болдырмау, академиялық стандарттарға адалдық, ғылыми зерттеулер мен жарияланымдардағы адалдық және принципшілдік сияқты қағидаттарды қамтитын университет қоғамдастығының әрбір мүшесінің мінез-құлқын айқындайтын моральдық-адамгершілік нормалардың, қағидаттар мен құндылықтардың жиынтығы.

Академиялық адалдық – Университеттің ғылыми-білім беру үрдісіндегі басты құндылық.

Академиялық адалдық принциптері:

- адалдық – білім алушылардың оқу жұмыстарының бағаланатын және бағаланбайтын түрлерін адаптациялық, лайықты орындауы;
- автордың және оның құқықтық мирасқорларының құқықтарын қорғау – авторлық құқық объектісі болып табылатын туындылардың авторлығының және қорғалуын бағаланатын жұмыстарда басқаның сөзін, ойын дұрыс беру және ақпарат көздерін көрсету арқылы тану;
- ашықтық – айқындық, өзара сенім, білім алушылар мен оқытушылар арасында ақпарат және идеялармен ашық алмасу;

- білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтей – пікірлер мен идеяларды еркін білдіру құқығы;
- теңдік – университет қоғамдастығының әрбір мүшесі академиялық адалдық ережелерін сактауды және оларды бұзғаны үшін тен жауапкершілікті қамтамасыз етеді.

Академиялық адалдық қағидаларын іске асырудың басты мақсаты – ХТЖМУ университеттік қауымдастығында академиялық адалдық мәдениетін нығайту, университет оқытушылары, қызметкерлері және білім алушылары тарарапынан академиялық адалдық нормаларының кез келген бұзылуына нөлдік төзімділікті қалыптастыру.

Университет қоғамдастығының әрбір мүшесі академиялық адалдықты бұзудың алдын алуды қамтамасыз ете отырып, академиялық адалдық ережелерін бұлжытпай сақтауға міндетті.

Университет қоғамдастығы барлық оқытушылар мен білім алушылар үшін академиялық қызметтің барлық түрлерін орындауды, адалдықтың кез келген көрінісін болдырмай және басқа тұлғалардың зияткерлік қызметтің қандай да бір өнімін жасауға қосқан үлесін мойындаі отырып, міндетті деп таниды.

Негізгі құндылықтардың бірі бола отырып, академиялық адалдық туризм саласында елдің дамуы үшін бәсекеге қабілетті жоғары білікті кадрларды даярлау бойынша университеттің миссиясын табысты іске асыру үшін өте маңызды.

Академиялық адалдық қағидаттарынан кез келген ауытқу университет қызметінің іргелі негіздеріне нұқсан келтіретін теріс қылық ретінде қарастырылады. Сондықтан, барлық оқытушылар, қызметкерлер және ЖОО әкімшілігінің мүшелері білім алушыларға академиялық адалдықты ұстануды дағдыландыруға міндетті.

Университеттің әрбір оқытушысы мен қызметкері өзінің құнделікті қызметінде әдептілік, адалдық, ашықтық және университет қоғамдастығының әрбір мүшесіне құрмет қағидаттарын ұстанғаны үшін жеке моральдық-этикалық және кәсіби жауаптылықта болады.

Университеттің барлық оқытушылары білім алушыларды академиялық адалдық қағидалары және академиялық мінез-құлықтың жол берілмейтін нысандары туралы алдын ала хабардар етуге тиіс.

Әрбір оқытушы өз пәнін оқыту барысында барлық білім алушылардың академиялық адалдық саясатымен танысқанына көз жеткізуге және

мүмкіндігінше білім алушылармен тиісті талқылауды ұйымдастыруға міндетті.

Студенттер университет қауымдастырының толық мүшелері және оқу процесінің негізгі қатысушылары болып табылатындықтан, өздерінің құқықтары мен міндеттерін білуге міндетті.

Білім алушылар ғылыми зерттеулер мен жарияланымдар жүргізуге, кез келген нысандағы білімді бақылауға (емтихан, тест, бақылау жұмысы, курсық жұмыс, бітіру жұмысы және т.б.), ұжымдық жұмысқа және т.б. қатысты талаптарды білуі тиіс.

Білім алушылар академиялық адалдық тұрғысынан басқа білім алушыларға көмек көрсету мен жәрдемдесудің орындылығын бағалауы тиіс.

Білім алушылар пайдаланылған дереккөздерді міндетті түрде көрсетуді қоса алғанда, оқу және ғылыми құжаттаманы ресімдеуге қойылатын талаптарды білуге міндетті.

Білім алушылар оқу және ғылыми қызметтің барлық түрлерін орындау кезінде осы ережеде немесе оқытушылар мен ғылыми жетекшілердің нұсқауларында көзделген этикалық нормаларды ұстануы тиіс.

Академиялық адалдықтың кез келген бұзылуы тез арада белгіленіп, ол туралы мәліметтер уәкілетті тұлғаларға берілуі керек.

Академиялық адалдықтың бұзылуына мыналар жатады:

- плағиат – шетелдік мәтінді, идеяларды, жұмысты өзіндік авторлықты көрсетпей (дереккөздерге сілтеме жасамай) пайдалану немесе орындалған жұмыстың дербестігіне күмән келтіретін осы түрдегі және көлемдегі сілтемелері бар көшірілген материалдарды пайдалану. Сілтемелерді бұрмалау да плағиат түрі ретінде қарастырылады.

Тұпнұсқалықтың үлесі 1-курста – 40%, 2-курста – 50%, 3-курста – 60%, 4-курста – 70% болуы тиіс.

- тапсырмаларды өзі орындау – білім алушыда күтілетін оқу нәтижелерінің қалыптасуын бағалауды мүмкін емес ететін, бөгде адамның немесе орындалған тапсырманың дербестігі мен бірегейлігі жоғалған адамдардың жәрдемдесуін пайдалану;
- студенттердің емтихан ережелерін бұзуы – емтихан тапсыру кезінде кез келген санкцияланбаған қосалқы құралдарды пайдалану/беру (электрондық, қағаз немесе кез келген өзге тасымалдаушылардағы ақпарат), білім алушылардың ақпаратты бір-біріне коммуникацияның кез келген нысандарының көмегімен пайдалануы/беруі (ауызша, жазбаша,

электрондық немесе кез келген басқа түрдегі), бөтен жұмыстан көшіріп алуды, емтихан нәтижелерін жақсарту мақсатында жәрдем алуды/беруі, емтихан сұрақтары мен тапсырмаларын рұқсатсыз алуды/беруі, қажетті баға алу мақсатында емтихан комиссиясының мүшелеріне емтихан жұмысы туралы мәліметтерді беру және нақты білім алушыда қалыптасқан оқытудың нақты нәтижелерін объективті бағалауға кедергі жасау мақсатында кез келген басқа да іс-әрекеттер;

- жалған құжат – өз жұмысы ретінде басқа адамнан немесе үйымнан алынған не сатып алынған дайын бөтен жұмысты ұсыну, сондай-ақ оқу нәтижелерін бағалауды жүзеге асыруға негіз болатын материал ретінде өз жұмысын басқа тұлғаға саналы түрде беру. Емтихан кезінде емтихан тапсыруы тиіс білім алушының орнына бөгде адамның болуы да жалғандық болып саналады;
- басқа пән бойынша баға алу үшін бір оқу пәнін игеру барысында орындалған жұмысты қайта пайдалану;
- деректерді құрудың негізгі міндепті – оқу немесе ғылыми жұмыста кез-келген ақпаратты немесе дәйексөздерді пайдалану кезінде бұрмалау. Ойдан шығарылған дереккөздерді, еркін дәйексөз келтіруді, сандық немесе өзге де деректерді қолдан жасауды және т.б. қамтиды;
- басқа адамдардың (білім алушылардың немесе оқытушылардың) академиялық қызметіне қасақана қарсы тұру – басқа адамдардың қажетті ресурстарға немесе көздерге қол жеткізуіне кедергі келтіретін не олардың табысты қызметіне тікелей нұқсан келтіретін іс-әрекеттер. Зертханалық эксперименттер мен зерттеулерге қажетсіз араласулар, жалған ақпарат беру, бірлескен жобаларды қоса алғанда, оқу/жұмыс әріптестерін саналы түрде адастыру, топтық жұмысқа кедергі жасау, кітапхана ресурстарына қол жетімділікті шектеу, компьютерлік файлдарды өзгерту немесе жою, т.б. кіреді;
- пара, сыйлықтар немесе қауіптер. Білім алушыларға, оқытушылар мен қызметкерлерге кез келген академиялық қызметті бағалау нәтижелеріне ықпал ету мақсатында осындай әсер ету түрлерінің барлығын пайдалануға тыйым салынады;
- академиялық мінез-құлыққа сәйкес келмейтін басқа түрлер – әдептілік, адалдық, анықтық, ашықтық және құрмет қағидаттарына қайшы келетін және академиялық қызметте басқа адамның алдау, бұрмалау және құқықтарын бұзу көріністері ретінде бағаланатын кез келген басқа мінез-құлық түрлері.

Бұл ережелер білім алушылар, оқытушылар немесе Университет қызыметкерлері тараапынан академиялық адалдықтың кез келген бұзылуына қатысты қолданылады.

Академиялық адалдық қағидаларын қасақана бұзудан гөрі, еркінен тыс қателік ретінде жіктелуі мүмкін белгілі бір пәнді оқу аясында білім алушы жасаған академиялық адалдықтың бұзылуын тіркеген оқытуши білім алушыға тапсырманы қайта тапсыруға немесе осы курс аясында жұмысты қайта орындауға мүмкіндік береді. Алайда, бұл пәннің академиялық саясатында жазылса, осы тапсырманы немесе жұмысты қанағаттанарлықсыз деп бағалауға құқылы.

Жалғандық болған жағдайда қанағаттанарлықсыз баға өз жұмысын басқа тұлғаға ұсынған білім алушыға да пән бойынша баға алу үшін қойылуы тиіс.

Білім алушы тараапынан академиялық адалдықтың бұзылуын тіркеген оқытуши Тәртіптік кеңестің отырысында қарау үшін факультет деканына тиісті баянат ұсынуға міндетті.

Емтихан кезінде білім алушылар жіберген академиялық адалдықтың барлық бұзушылықтарын, сондай-ақ қорытынды бақылау жүргізу ережелерін бұзушылықтарды (тіпті олар қолданылмаған жағдайда да, емтихан аудиториясына рұқсатсыз қосалқы құралдарды, ұялы телефондарды алыш өтуді қоса алғанда) үәкілдегі адамдар (кезекші оқытушылар, емтихан немесе мониторингтік комиссия мүшелері) тіркейді және қорытынды бақылау жүргізу қағидаларына сәйкес пән бойынша қорытынды бағаны қанағаттанарлықсыз деп қоюға әкеп соғады.

Емтихан кезінде академиялық адалдықты қайта бұзу білім алушыны Университеттен шығаруға негіз болып табылады.

Білім алушылар жол берген академиялық адалдықтың барлық бұзушылықтары әдеп жөніндегі факультеттік комиссиялардың отырыстарында қаралуы тиіс.

Академиялық адалдық және қорытынды бақылау жүргізу қағидаларының талаптары туралы білім алушының хабардар болмауы тәртіптік жазаның күшін жою негізі ретінде декларацияланбайды. Өйткені, академиялық адалдық қағидаттарын білу және ұстану әрбір білім алушының негізгі міндеті болып табылады.

Білім алушы тараапынан академиялық адалдықты бұзудың тіркелген фактілері туралы мәліметтер оның жеке ісіне енгізіледі және ХТЖМУ-дан басқа ЖОО-ға ауысқан жағдайда міндетті түрде берілуге тиіс.

Академиялық адалдық көріністеріне және сай емес академиялық мінезд-құлышқа тап болған оқытушылар, қызметкерлер мен білім алушылар тиісті факультет басшысының атына бұзушылық фактілері егжей-тегжейлі баяндалған өтініш береді.

Факультет деканы мәлімдемені қарап, инцидентті университеттің Тәртіптік кеңесінде талқылауды үйімдастыруға міндettі.

Университеттің тәртіптік кеңесі бұзушылықтың ауырлық дәрежесіне байланысты білім алушыны окудан шығаруға немесе оқытушымен, қызметкермен еңбек шартын бұзуға дейін қолданылатын тәртіптік жаза түрі туралы негізделген ұсыныс шығаруға уәкіледті.

Факультеттер басшылығының, Университеттің құрылымдық бөлімшелері қызметкерлерінің және басшыларының тиісті емес академиялық мінезд-құлқы туралы өтініштерді жетекшілік ететін проректорлар қарайды және Тәртіптік кеңеске шығарылады.

Өзіне қатысты академиялық адалдықты бұзу туралы мәселе қаралатын кез келген адамның тиісті дәлелдемелері болған кезде, оның ішінде қуәларды тарта отырып, өзінің бұзушылыққа қатыстылығына дау айтуға құқығы бар.

Академиялық адалдықты бұзғаны үшін тәртіптік жаза Университет ректорының бүйрығымен ресімделеді.

ХТЖМУ студенттері, оқытушылары және қызметкерлері университет қауымдастырында академиялық адалдықтың бұзылуын болдырмауға міндettі.

ХТЖМУ оқытушылары мен қызметкерлері академиялық адалдықты бұзудың ықтимал тәуекелдерінің туындауы үшін жағдайларды барынша азайту мақсатында білім беру процесін іске асыру тетіктерін үнемі жетілдіріп отыруы тиіс.

Академиялық адалдықты бұзғаны үшін Университеттен шығарылған білім алушылар ХТЖМУ білім алушыларының контингентіне қайта қабылдануға жатпайды.

Тиісті емес академиялық мінезд-құлышқ себебі бойынша еңбек шарты бұзылған оқытушылар мен қызметкерлер университетке қайта жұмысқа алынбайды.

3. Кері байланыс

Университет кері байланысты білім беру процесінің сапасын және білім алушыларды қанағаттаандырудың ең тиімді тетіктерінің бірі ретінде қарастырады.

Университетте тұрақты негізде зерттеулердің бірнеше түрін қамтитын білім беру қызметін мониторингтеу жүйесі жұмыс істейді және олардың

нәтижелері білім беру қызметін талдау мен ЖОО-да ғылыми-білім беру процесін ұйымдастыруды түзету мен жетілдіру жөніндегі шараларды өзірлеу үшін пайдаланылады:

- «Оқытушы студенттер көзімен» саулнамасы – жыл сайын күзгі және көктемгі семестр қорытындысы бойынша өткізіледі.

Зерттеулер шеңберіндегі негізгі бағалар 5 балдық шкаланы пайдалануды көздейді (мұнда «1» – ең кіші мән – «5» – ең үлкен мән).

Саулнама университеттің барлық құрылымдық бөлімшелері бойынша сараланған нәтижелер мен есептік материалдарды қалыптастыру мүмкіндігін қарастыра отырып, университеттің веб-сайты арқылы жүргізіледі.

Саулнамаларды ұйымдастыру мен нәтижелерді өндөуді қабылдау науқаны және маркетинг бөлімі жүзеге асырады.

Университет білім алушыларының, ОПК және қызметкерлерінің саулнамаларға қатысуы ерікті болып табылады.

Басқа адамдардың логиндерін пайдалана отырып, онлайн саулнамаларға қатысуға жол берілмейді және академиялық адалдық қағидаларын бұзу ретінде бағаланады.

Университеттің білім алушылары, ОПК және қызметкерлері кез келген уақытта ХТЖМУ-ға ғылыми-білім беру процесін ұйымдастыруға және сапасына байланысты кез келген мәселелер бойынша өз ескертулерін, шағымдары мен ұсыныстарын жауапты адамдардың атына ауызша немесе жазбаша өтініштер арқылы жіберуге құқылы.

Өтініштерді қарауды үәкілетті лауазымды адамдар немесе комиссиялар мен кеңестер белгіленген тәртіппен жүзеге асырады. Білім алушылардың, ОПК және Университет қызметкерлерінің өтініштерін үәкілетті лауазымды тұлғалардың елемеуі функционалдық міндеттерді орындау ретінде бағаланады және университет басшылығы тарапынан әкімшілік сипаттағы шараларды қабылдау үшін негіз бола алады.

4. Білім беру сапасына кепілдік беру жүйесі

ХТЖМУ-дағы білім беру сапасына кепілдік беру жүйесі европалық стандарттарға және жоғары білім берудегі сапа кепілдігінің Еуропалық Кауымдастыры Директиваларына (ENQA) негізделеді.

Университетте білім беру қызметтерінің талап етілетін сапа деңгейін айқындал, оған қол жеткізуді қамтамасыз ететін білім беру сапасына кепілдік саясаты және сапа менеджменті жүйесі бойынша құжатталған рәсімдер бар.

Университеттегі білім беру қызметтерінің сапасын бақылау және бағалау оқу процесінің сапасын бақылау бөлімімен жүзеге асырылады.

Халықаралық және ұлттық аккредиттеу агенттіктерімен өзара іс-қымыл жасау және университеттің білім беру бағдарламаларының сапасын жақсарту үшін институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу жөніндегі іс-шараларды іске асыруды ХТЖМУ ректорының бүйрығымен құрылған аккредиттеуге дайындау үшін жұмыс топтары жүзеге асырады.

Аkkредиттеу білім беру сапасын қамтамасыз етудің негізгі құралы болып табылады.

Аkkредиттеу – сапаны мемлекеттік орган емес, академиялық қоғамдастық, жұмыс берушілер, студенттер және кәсіби қауымдастықтар өкілдерінен тұратын сараптамалық топ бағалайтын ерекше рәсім.

Университет сапаны тұрақты негізде кепілдендіру үшін еуропалық стандарттар мен ұсынымдарға сәйкес білім беру бағдарламаларының сапасын қамтамасыз ету үшін халықаралық аккредиттеу арқылы сапаны сыртқы бағалау рәсімін жүзеге асырады.

Білім беру бағдарламаларының сапасын арттыру үшін Университет халықаралық және ұлттық аккредиттеу агенттіктерімен және ұйымдарымен белсенді өзара іс-қымыл жасайды, білім беру бағдарламаларын аккредиттеу жөніндегі іс-шараларды жоспарлайды және іске асырады.

Университет халықаралық аккредиттеуді халықаралық бедел мен әріптестікті жақсарту құралы, сондай-ақ ЖОО тулектері үшін отандық және шетелдік нарықтарға жұмысқа орналасу кезінде артықшылықтарды қамтамасыз ететін шетелдік еңбек нарығымен неғұрлым берік байланысты қалыптастыру тетігі ретінде қарастырады.

Университеттің халықаралық аккредиттеу агенттіктеріндегі табысты аккредиттелген білім беру бағдарламаларының үлесі кемінде 90 пайызды қурауы тиіс.

Университет ХТЖМУ Даму стратегиясы аясында білім беру сапасын жақсарту стратегиясын әзірлейді және жүзеге асырады.

Университеттің әкімшілігі, ОПК, қызметкерлері мен білім алушылары академиялық саясат талаптарын және бекітілген стандарттарды, ережелерді, рәсімдер мен регламенттерді ұстануға міндетті:

- ғылыми-білім беру процесін ұйымдастыру;
- ғылыми-білім беру процесін жүзеге асыру (оқыту және аттестаттау процестерін қоса алғанда);
- білім алушыларды қабылдау;

- ОПК мен қызметкерлерді іріктеу және жалдау;
- білім беру бағдарламаларын әзірлеу, сараптау және бекіту;
- ғылыми-білім беру процесін ақпараттық және материалдық-техникалық қамтамасыз ету;
- Университетте ғылыми-білім беру үдерісін жүзеге асыру барысы туралы ақпаратты мониторингтеу және талдау;
- сыртқы және ішкі стейкхолдерлермен өзара іс-қымылды ұйымдастыру;
- Университеттегі ғылыми-білім беру үдерісін жүзеге асыру барысы туралы қоғамды хабардар ету.

Білім беру процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін факультетте құзыретіне білім беру бағдарламаларын әзірлеу, іске асыру сапасының мониторингі мен бітіртуші кафедраларға және факультеттің Оқу-әдістемелік кеңесіне әдістемелік ұсынымдар беру кіретін сапа жөніндегі комитеттер құрылады.